

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGŐLENSÉGI ÉS 43-AS NAPRAI HÍRADÁS KÖZÖTTJE.

Előfizetési ár vidéken, postán kifizető:
Egész évre . . . 12.— kor. Negyedévre . . . 4.— kor.
Félévre . . . 6.— kor. Egy hétre . . . 1.— kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

Felolvasó szerkesztő:
SIMON ISTVÁN.

Lapkiadó:
KORSVITZ ZSIGMOND.

Előfizetési ár vidéken, postán kifizető:
Egész évre . . . 12.— kor. Negyedévre . . . 4.50 kor.
Félévre . . . 6.— kor. Egy hétre . . . 1.50 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Garabos-utca 7. sz. a. — Telefon 412. szám.

Egy az ut.

Debrecen, október 25.

Van valamelyes hasonlatosság a munkapárt helyzete és a szimnai és szaloniki kikötők között, melyekről ma az a hír jött, hogy a törökök tengeri aknákat helyeztek el bennük s a kereskedelmi hajók csak egyetlen uton jöhetnek be a kikötőbe. A melyik hajó másu tal választ, az ezennillő darabban megy ténkre.

Nos, a munkapárt is csak egy uton juthat be az élet kikötőjébe, ez az ut a béke útja. Mielőtt letér róla, el van veszve, el kell pusztulnia, annyi akna leselkedik hajójára, hogy el nem kerülheti őket. Ez az élet útja, az utolsó ószalmaszál, a mentisvár, vagy ha úgy tesszük, a siralomházi rab reménysege a királyi kegyelemben.

Eppen ezért igen mulatságos, hogy kormány párti részről csak úgy félvállról beszélnek a békeről. Így litymálja az éhes ember az ebédet, amely még nem készült el. Hát mi az isten csodáját tudnak csinálni, ha nem jön létre a béke? Az erőszakról ma már az ördög sem beszél, a házzsabályok szigorúbb kezelésére nem kaphatók az elnökök, de ha kaphatók is lennének, el lehet úgy is hazni a véderővitát néhány esztendeig.

Az új választástól pedig rettenet Bécs, még

jobbra rentteg a kormány, mert éppenséggel nincs kizárva az olyan meglepetés, mint amely 1905-ben lökte a sárba Tiszát. Mi van még? Mi lehet hát egyáltalában a békén kívül?

Igaz, ma híresztelik, hogy trükköt eszelt ki Tisza, valami házzsabály-trükköt, amely nem erőszak, megvalósítható a házzsabályok keretén belül.

Ennek a trükknek a titkát hét pecsét alatt őrzik — állítólag. Ma ennek a híresztelésnek a magvát komolyan nem tartjuk. Nincs olyan trükk, amely által a család becsületes eszelekedte vedlenék. Mielőtt úgy vezeték az éléseket, hogy az ellenzék akarata nyilvánításában megvan akadályozva, akkor, akármiilyen könnyőntan csinálják is, mégis vétének a házzsabály ellen és provokálják az ellenzék szenvedelmét. Rossz dolga van annak a kormánynak, amely ezeket maga eleni idézi!

Ezért hát nem adunk semmit a kormány párti hepciáskodásra. Tudják ők, mi vár rájuk és tudja az ellenzék is, hogy mit várhat, mire számíthat. Tudja, hogy ez a kormány még abban az esetben is, ha a béke létre jönne, nem maradhat meg a helyén, mert fönt is, lent is egyaránt eljátszotta szerepét. Hasztalan klicsekszik Khuen ő felsége változatlan kegyével, — ez volt az egyetlen kincse minden miniszterelnöknek — egy fél órával a bukása előtt. Bécsben nagy hajigálózának a magyar minisz-

terelnökökkel, mint a kifacsart citromokkal, az érdemek nem jönnek számításba. Holott érdeme — az udvar szemében sincs Khuennek.

Amiként az országot becsapta, úgy csapta be az udvart is. A kudarc, melyet a véderőjavaslatok tárgyalásának felüggesztése, illetve visszavonása pecsétel meg, egyúttal az udvar kudarcja is, amelybe la miniszterelnök ur vitte bele a királyt.

Másik büne Khuennek, melyet az uralkodóval szemben követ el, az a gyalázatos játék, melyet a választói reformmal üz. Az utóbbi öt év alatt három ízben kötötte le magát ő felsége az általános és egyenlő választói jog mellett.

Először a Fejérváry-kormány kinevezetésekor, másodsor a paktumban, harmadszor a legutóbbi trónbeszédben.

Háromszor, ünnepélyesen tett fogadalmát a királynak diszkreditálja Khuen, amikor a legfurfangosabb és legpiszkosabb taktikával buvik ki még a választói reformról való érdemleges nyilatkozat alól is.

A magyar népnek kell az általános választói jog, a király, aki a nagy jelszót kidobta, megnyerte a nagy eszmének hitű magyarjait — de mit szóljon ez a magyar nép, amikor a király bizalmi embereinek gyalázatos játékát látja. Ez abszolúte nem alkalmas a korona tekintélyének és népszerűségének öregbitésére, ez nagy

Sodoma.

Itta: Voith György.

Ott álltak néma keservűkkel a király előtt. A szép holdas éjszaka ezüstje úgy csilámlott át a sötétben, mint ezüstös fátylon Barna asszony éjszét hajhullámözöne. Gyöngyörű szép volt az éjszaka, ami az elmúlt perzselő, forró nappalra következett: akárcsak perzselő szerelemre lágy, dees olvadás. De a sodomaiak nem vették ezt észre. Az ő bánatuk vigasztalatlanságát nem derítette fel ezüstös holdsugár és égető fájdalomkra nem következett enyhítő vigasz. Kétségbeesett és halált kereső volt az ő keservük. Most éppen a király előtt állanak: öregok, ifjak, asszonyok, leányok és gyermekek. Ahogy a kétségbeesés verte össze őket: mint nyújt ha összeférel hirtelen támadó, félelmetes vihar éfnyegető veszedelme.

Vigasztalhatatlan és nagy volt a sodomaiak szomorúsága. Elértek mindent-mindent, amire azt hitték, hogy ezeknek az elérése boldoggá fogja őket tenni. És ime, mit látnak most? Hogy a nagy boldogságban lett legszomorúbb és legkietlenebb az életük. Nincsen vágyuk, nincsen akaratuk; csak unottan és fáradtan panaszkodnak. Boldogtalan boldogok! Nincs amit reméljenek, mert már minden reménysejük beteljesült. És meghalni sincs erejük. Eg és föld között lebegnek, epedőn, mint a holdsugár ezen a gyöngyörű estén.

Szomorú sodomaiak! Ti azt veszítettétek el, ami az életben a legdrágább: az epedést, a vágyakozást, a küzdelmet, a szenvedést. Igen, ti elfelejtettétek, hogy az életnek nem a boldogság a célja, hanem a boldogság utáni vágyakozás. Ezt veszítettétek el. Ezért vagytok most szerencsétlenebbek a szerencsétlenekeknél. — Nem gondoljátok meg, hogy mit cselekesztetek akkor, amidőn úgy redentétek be életeteket, hogy csupa fény, csupa szín, csupa harmónia legyen minden megújulásukban. Mert a sodomabeliek elértek a tökéletesség legnagyobb fokát. Kiirtották a csunya érzéseket, az állati ösztönöket szíveikből. És csodás, nagy szeretet ereszkedett rájuk. Érzések és indulatok nélkülökké lettek. Nem követték el semmi rosszat, sőt mindig jót akartak volna művelni. De már késő volt. Ammijára jóvá és tökéletessé változtak és olyan tökéletessé lett minden körülöttük, hogy kétségbeesetten kellett belátniok, már hiába élnek.

Nagy, földöntúli csend nelézkedett a sodomaiakra, amint így kiállyak előtt állottak, — aki szomorúan tekintett palotája lépcsőnöl szomorú népére. Csend volt. Nagy csend, színe hallatszótt a holdsugár lépteinek csengése, az álmos levegő sejtelmes suttogása, a buja termézet epedő sóhaja. Végre Sodoma királya meglátta a nagy csendet, kiterjesztette hatalmas karjait és mint valami nagy madár, aki

védelmébe veszi kicsinyeit, így szólott boldogtalan népéhez:

Sodomabeliek! Megértem keserveteket. Lásátok, most értem csak meg a késő aggkor elején. Eddig úgy létszük, hogy hiába eltánk. De ma, a szeretet ünnepén, világosságot árasztott a Szeretet szívenben. Figyeljétek reám: boldogságot, vést, halált, kárhazatot hirdetek! Igen, emberek leszünk megint a szeretet ünnepén. Megajándékoz vele a Szeretet. Sodomaiak nem leszünk többé boldogtalan boldogok, hanem boldog boldogtalanok! Emberek leszünk testvérek: boldogtalanok, szenvedni, kiállydni, gyötödni fogunk megint. És ez a gyötorem lesz mindenünk. Leszál közibünk ismét a reménysege, a vágy, az akarat és én megérem késő vénségenre, hogy még egyszer szenvedni fogom látni népetem. Szendvedni úgy, hogy ez a szenvedés lesz mindenünk! Testvéreim, figyeljétek reám! Így beszélt a király. És mint tikkadt nyári igéből a hős eső, úgy hatott népére a beszéde. Megmozdulak a halott halvány, vágy és remény nélküli lárva arca. A vész hírére gyenge pirosak lettek. És mint valami óriási kass, úgy zúdult meg Sodoma népe, amint meghaltotta, hogy vége a boldogságnak, ennek a kimondhatatlanul gyötrelmes boldogságnak és már ezután boldogtalanság következik. Boldogtalanság, de minő! Ez a boldogtalanság lesz az ő boldogságuk, mindenük, vágyuk, cél-

Mindennemü kézimunka anyagokat dus választékban raktáron tart
Talhammer Hermine előnyomda és kézimunka üzlete Szent-Anna-utca 1. sz.

erkölcsi kárára lehet a koronának — mi kifogása lehetne hát az ellen, hogy azt az embert, aki ilyen kétes helyzetbe hozta, elbocsássa?

Utjában áll Khuen a véderőjavaslatok miatt is Bécsnek. Az új javaslatokat mégis új kormányának kell előterjesztenie.

Ezért nézhet nyugodtan az ellenzék a fejlemények elébe. A legközelebbi jövő be fogja igazolni a függetlenségi- és 48-as párt taktikájának és világnézetének helyességét, diadalt fog hozni a harcok ellenzéknek és biztosítja Magyarországot demokratikus alapon való továbbfejlődését. Ez az ajtó, amelyen át egy becsületesebb jobb korszakba vezet az ut és ott a kulcsot Justh Gyula tartja erős kezében.

A bécsi parlamentből. Bécsből telefonozták, hogy az osztrák parlamentnek ma kritikus napja van. A dr. Sylveszter házelnök elnöklése alatt üléselő bizottságban, melynek főcélja a legközelebbi napok munkaprogramjának összeállítása, sokat beszéltek a cseh-német konferenciáról, melynek eredményétől függ a politikai helyzet kialakulása. A csehek aggodalma csak formális természetű. Azt hangoztatják, hogy nem járja, hogy két cseh tisztviselőt ültetnek be miniszterek gyanánt a kabinetbe. A folyosón nagy a sürgés-forgás és az izgalom.

A kismarjai Bocskai-szobor leleplezésének epilógusa.

Herczeg János és a mungók.

Tudvalevőleg a biharmegyei Kismarja község népe Bocskay Istvánnak szobrát emelt, melyet e hóban lelepleztek le. A szoborleleplezésen dr. Várady Zsigmond, a kerület jelenlegi munkapárti képviselője mondott beszédet, magasztalván Bocskayt, de csak mint olyat, aki bé-

két kötött Bécsben a némettel, amiből arra következtetett, hogy nekünk is békét kell kötni a némettel és keresnünk kell minden alkalmat, hogy az összeköttökös (t. i. az osztrákkal) minél szorosabb legyen stb.

Az ebéden hasonlóan folytatódott a történelmi igazságok kikamitása, mikor váratlanul szólásra emelkedett a mi öreg kurucunk, Herczeg János debreczeni ref. igazgató-tanító, aki ötven év előtt Kismarján tanította a magyar történelmet, mint ifjú tanító és alaposan kioktatta a munkapárti társaságot arra, hogy mi a történelmi igazság. Elmondta, hogy szegte meg a német a bécsi békét és hogy kégszerítette Bethlen Gábot, hogy újra fegyvert fogjon és mikor a magyar fegyverek ura porig alázták, megkötötte a nikolsburgi békét. De azt sem tartotta meg a német, úgy hogy I. Rákóczi Györgynek újra fegyvert kellett fogni és mikor újra győztek a magyarok, azt sem tartotta meg és következetesen tört megrontásunkra. Ismét fegyvert kellett fogni Thököly Imrének, utána II. Rákóczi Ferencnek és végül 1848-ban a kivított és királyi szentesítést nyert alkotmányunk védelmére Kossuth Lajosnak.

— Tessék megcáfolni ezeket a történelmi igazságokat — mondta a mi szeretett öreg kurucunk — és azután merjenek itt osztrák politikát csinálni!

Mintha lidércnyomás alól szabadultak volna föl a kismarjai magyarok, oly viharosan éltették a magyarruhás, igazmondó öreg tanítót. A munkapárti kirendeltség tagjai, a jól ismert bihari Tisza-huszárok összenéztek, majd összesugták, de nem merészkedtek szembeszállani az öreg tanítóval, hanem gyorsan elpárolgáltak. Így győzedelmé kellett mégis az igazság a munkapárti nanióság felett Kismarjan!

Mint jellemző dolgot említjük fel ezzel kapcsolatban azt a ritkán tapasztalható gyönyörű ténytet, hogy a mi Herczeg Jánosunkat az ő kismarjai volt tanítványai, akik közül a legfiatalabb is hatvan éves már, külön levél-

ben hívták meg az ünnepélyre. Szép emlékek lehettek eltelve iránta, de meg is mutatta az öreg kuruc, hogy nem érdemtelenre pazarolták volt tanítványai a szeretetüket.

s ugyancsak e dologÉgal kapcsolatban említjük fel azt is, hogy mióta leforrázta a kismarjai mungókat, egyre kapja Herczeg János az elismerő leveleket. Ilyen az is, amelyet, habár kivonatossan is, a következőkben ismertünk:

Tekintetes és érdemes Herczeg János
ref. tanító urnak

Debreczen.

Kedves Urambátyám!

Férfikéz csak az apámé volt, melyet megcsókoltam. De most kedves urambátyámnak igaz hazafiúi indulattal kézcsoksomat jelentem Kismarján történt bátor fellépéséért az ott hitegetésre megjelent gyászmagyarokkal szemben.

No hát sir bennem a lélek, ha látom, mint aljasodnak le sokan szolgaságra magyar — vagy legalább magyarnak született véreink közül. De a keserűségből szárszorta nagyobb bennem az undor és harag, ha látom, mily szemérmetlenül hazudoznak, csürnek-csavarintanak jobb ügyhöz illő buzgalommal, fertelmes cinizmussal némelyek csak azért, hogy becsületes köznépünkbe is beoltsák az osztrák iránti szeretet nemzetpusztító mélyét.

Fizessen meg nekik érte az Isten!

Kedves urambátyámat pedig áldja meg az Isten még sok-sok éven át erővel, egészséggel, kedvvel, hogy még sokáig lehessen kalapácsa a konkolyhintó «szelid hazafiaknak» s a történelmi igazság tömjénfüstjével üzője nemzeti közeletünk sárgafekete ördögeinek!!

Sokak nevében mély tisztelettel és hazafiúi cselekedetéért hálás köszönettel üdvözli

F.-Becs, 1911. október hó

G. Szabó Mihály
ref. lelkész.

juk, akaratum, reménységük, — ezután boldog boldogtalank lesznek... Ujjongó örömbé törték ki tehát és megremegett a lég a sok felzabardult, eddig lenyűgözött lelki erőttől. És folytatta a király imigyen:

Már most is örültek. Pedig még nem tudjátok, hogy mi vár rátok a szeretet ünnepén. Nem is álmodjátok meg, hogy mit kaptok ma tőlem. Mindent, mindent. Szeretném, ha hangom pusztítóan mennydöröghetne, mint az ég háboruja, — amikor fületekbe dörgöm: sodomaiak elpusztulunk!

Tompa nehéz csend szállott le ezek után a sodomaiakra. Az előre sejtett, meg nem érzett boldogságnak: a félelemnek, reménységnek a tudata simogatta meg lelküket. És közben a királyukkal együtt önkéntelenül is az égre tekintettek. A sötétség most sűrű palástba borította a holdat, befátyolozta és sugarai különös, kékes színben vibráltak. Mintha valami hatalmas, áthatolhatatlan kárpit borult volna a földre. Úgy érezték a sodomaiak, hogy fojtó a levegő és nehéz a némaság. Úgy érezték, hogy hatalmas szárnyasapásokkal közeledik feljök a vész. Az a vész, amit királyuk olyan rejtendő módon jósolt meg az előbb. Tudták, hogy királyuk szájából nem fakadnak hozug szavak. Tudták és beteltek csodálatos, magasztos érzésekkel. Olyat kezdtek érezni, amit már régen elfelejtettek, amire már emlékezni is alig tudtak.

Még mindig az égen keresték a közelgő csodát, amely boldog borzalmakat hoz Sodoma számára. Nagyszerű kép! Sötét, vigasztalan éjszaka, amelynek homálya szinte tébojítává lesz. A holdat is betakarja már a fekete palást. Betakarja úgy, hogy csak egy kőszu sugara esik a palota lépcsőzetére. Oda, ahol a király áll. Még mindig kifárt karokkal, az ég felé tekintve. És a megrémült népnek mintha

földbe gyökerezett volna a lába. Minden arcizom megfeszülve a várakozástól, a szemek a meredséggé kitágulva. Várt minden lélek az elközelegő csodára. És mert nagyon várták, hát elkövetkezett.

Először valami távoli, gyenge morajlás kezdett erősbödni. Mintha valami óriási dongó vagy légy repülne. Aztán mind erősebb lett ez a moraj: mire száz és száz ajak sutogta egyszerre — a vész: jön a vész! A morajból nemsokára zugás lett és nagy hirtelen rejtendő dördülés hallatszott, — hatalmasan, tompán. És ugyanakkor ekkor, mintha csak az ég nyilott volna meg; a kimeredt szemek hirtelen vörös fénybe burkoltnak láttak mindent. Mintha valami óriási tűzijátékot rendezett volna a háttér hegyöriása. Tisztán kilehetett venni félelmes, kupalaku nagyságát a szerteszt áradó tűzvörös fényben. És egyre erősebb lett a zugás. Még több hatalmas, mély, mennydörgésszerű robajra: úgy érezték a sodomaiak, hogy megindul a föld lábaik alatt. Az édes anyaföld, amelyről kipuhtat már a boldogság. És ime most beteljesül minden kívánságuk: leszállt közibük a vész. Eg megszakad, föld megindul és remegnek mindnyájan.

Dee ennyi már sok volt a sodomaiaknak a borzalmakból. A félelem oly erőssé nőtt már szívükben, hogy kezdtek nem kívánni már a halált. Kezdték igazán remegni. És a porba görgötte fejét egész Sodoma. Nem hallatszott sem jajveszékelés, sem a keservnek velőtrázó szava; mindenki érezte az ő nagy vétkeit. — Egész Sodoma a földet turta. Lazas fejüket a földre tették és úgy hallgatták, hogy miképpen dobog a föld szive. Hallgatták, hallgatták és a vér lassankint meghűlt ereikben. Csak most tűnt fel előtük teljes borzalmában a sorsuk bus sora. Csak most látták, hogy mi az a boldogság, ami után úgy epedtek. Hogy mi a ha-

lálfélelme egész Sodomának. És nem tudtak volna most már megkönnyebbülést nem reményleni.

Már epedni kezdték a borzalmak kezdetével és a bevégeztét. Azt gondolták titokban: Hiszen nem akartuk mi komolyan a vészt magunk közé szölitani. Csak szórakozást akartunk volna keresni benne. Csak addig gyönyörködött volna benne a lelkünk, amíg be nem bizonyosodott komolysága. Csak elhittük magunkkal, hogy boldogság a boldogtalanság. Mert már nem tudtunk mást elhiteni önmagunkkal. Titokban azért tudtuk, hogy lehetlenséget akartunk. Mi csak a látszatot kerestük, nem a valóságot. Mert lám, boldogtalan a valóság, akárhogy kívánjuk is.

Nem kívántuk mi a szenvedések valóra váltát. Csak azt szerettük volna, ha megfélemlit. De ez már sok. Így nem tudjuk elviselni. Ép úgy nem, ahogy a boldogság sem viselhető el valóraváltan. És most megint valóságot kapunk! Valóságot a boldogságban és valóságot a boldogtalanságban, holott csak a látszat igazságáért érdemes élni. De jaj, soha a való hazugságáért. És most lám megint benne vagyunk. Előgunk pusztulni!

Ilyesmit érezhettek nagy össze-visszaságban a sodomaiak. De maguk sem tudtak volna egész pontosan számot adni érzéseikről. A boldogság mult boldogtalansága és a közelgő boldogtalanság boldogtalansága rémitő erővel marcangolta lelküket. Úgy érezték, hogy csak most jutottak a hegyfokra, ahonnan tisztán beláthatják az élet mezejét. Tisztán és okosan, de már késő. Zuhanna kalá a szakadékba, rémitő gyorsasággal. Le a tátongó örvénybe. Enyész és pusztulás leskelődik mindenünnen feljök, amikor éppen ezt keresték. De jaj, hogy megtalálták!

Tomasics bukása.

Fegyverszünet.

A képviselőház ülése.

A képviselőház ellenzéki folyosóján nagy megnyugvást és meglepődést szült Tomasics Miklós horvát bán lemondása. A lemondás híre a félhivatalos «Magyar Távirati Iroda» útján érkezett, tehát kétség nem férhet hozzá. A félhivatalos jelentés maga is bevallja, hogy a horvát bán lemondásának oka azokban a támadásokban keresendő, melyeket a bán ellen egyes magyar lapok, a képviselőházban pedig interpelláció alakjában Mezőssy Béla és Polónyi Dezső intéztek. Miniszterelnöki patronusa akkor úgy a hogy megvédte a horvát bánt, de már akkor mindenki meg volt győződve arról, hogy Tomasics bánágának napjai meg vannak számlálva. Félhivatalosan ugyan azt jelentik, hogy a király lemondást nem fogja elfogadni, a beavatottak szerint azonban ez a jelentés csak szépségflastrom a bánnak kevésbé díszes visszavonulásán.

Ma a folyosón az a terv volt elterjedve, hogy a parlamenti fegyverszünet kérdése kezd aktuális lenni. A kormány eszerint belátta, hogy január elsejéig úgy sem tudja keresztül erőszakolni a katonai javaslatokat, azért az ex-lex elkerülése végett a véderőreformot leveszi a parlament napirendjéről s helyébe a költségvetést tűzi.

Számít ugyanis az ellenzéknek arra az ígéretére, hogy a jövő évi költségvetést erősebb eszközökkel nem fogja megakadályozni. Az ellenzék ezt a kijelentését állja is, mert nem akarja az országot a kormány intézkedései ellenében az ex-lex kátyújába dönteni. A költségvetés bizottsági üléseinek tartama alatt parlamenti szünet lesz.

Berzeviczy Albert, a Ház elnöke, ma is folytatta megbeszéléseit s hosszabb ideig tanácskozott Justh Gyulával, gróf Batthyány Tivadarral és a két függetlenségi párt két kiváló tagjával.

Illetékes helyen ezeknek a tanácskozásoknak nem sok jelentőséget adnak.

Kabós Ferenc elnök a mai ülést egynegyed 11 órakor nyitotta meg.

A tegnapi ülés jegyzőkönyvét észrevétel nélkül hitelesítették.

Az elnök bemutatta az összeférhetetlenségi állandó bizottság jelentését, mely szerint a bizottság Papp Elek nádudvari mandátumát gondnokság alá való helyezés címén megszüntette. A Ház az elnöknek felhatalmazást adott az új választás kiírására.

Az elnök bemutatta a Petőfi-Társaság meghívóját a Petőfi-család síremlékének e hó 29-én förtendő leleplezésére. A Ház az ünnepélyen küldetésileg képviselteti magát.

Az elnök bemutatta a köbényai és zombori népgyűlés kérvényeit az általános, egyenlő és titkos választói jog tárgyában.

Batthyány Tivadar gróf: A kormánynak mi az álláspontja ebben a kérdésben? (Zaj.)

Az elnök javaslatával szemben

Vertán Endre ellenindítványt nyújtott be, melyre az ellenzék névszerinti szavazást kért s azt holnapra halasztotta.

Az interpellációs könyvből Nádasi Gyula a szudricai iskola bezárása,

Baresay Andor az egyesült fővárosi takszervezet illetékeltitkolása miatt végérvényesen kirótt bírság kegyelmi úton való elengedése tárgyában jegyzett be újabb interpellációt.

A Ház fél egy órakor tért át az interpellációkra.

Ezután a névszerinti szavazások következtek.

Ma nem lesz beszéd a katonai javaslatokhoz.

A szavazás folyik az ülés végéig.

Művészet a vidéken.

Haladjunk önálló irányban!

Igenis a vidéken. Mert a vidék is más és az ország művészei is más. Az országban beszélnek művészetről, irodalomról s mindez egyetlen centralizált helyen folyik le: a fővárosban. S amit a főváros művészetté emelt s Budapest nagynak elismert, az még a vidéken, esetleg nem üti meg a mértéket s csupán azért ismerik el ott is, mert nem merészkednek szembe helyezkedni azzal az elavult s ósdi felfogással, hogy a főváros centruma minden művészetnek, minden irodalomnak, s irodalmi jellegre számít.

Ez a felfogás ma már nem tartható. A művészet s irodalom centralizálása már rég bebizonyosodott, káros annak fejlődésére. A vidék már régen érett arra, hogy önállóan is produkálni tudjon, mint ahogyan produkál is, hanem tény, hogy a főváros erős szervezetével leküzd minden törekvést — mely ahol az szoros kötelek alul szabadulni igyekeznek s megtöri azok érdemes küzdelmét, kik végre a centraliztikus törekvésekkel ellentétbe akarnak helyezkedni.

Lassan-lassan azonban mégis ébrednek valamelyes önállóság. A vidék tudatára ébred produkáló képességének s hol itt, hol meg amott tör elő az akarás zikrája, mely hivatott lángra lobbantani a tehetségek érvényesülését.

A vidéki színigazgatók eltérnek régi sablonjuktól s (már eredeti darabokat is merésznek a közönség elé vinni, olyan eredeti darabokat, melyeket nem a fővárosi színházak mutattak be legelőször, hanem a vidéki közönség ítélőszéke elé bocsajtották, hogy az ítélje meg, vajjon életképes-e az, vagy sem. S így van az rendjén. Lássuk végre, vajjon a vidéki közönség képes-e produkálni érdemlegeset, avagy igazuk van azoknak, akik előszeretettel csakis azt s mindenkor azt ismerik el, amit a főváros mint kipróbáltat küld nyakunkra.

Eppen így vagyunk a képzőművészetekkel is, csak a z a művész érvényesülhet, aki a fővárosi tárlatokon tud nevet szerezni magának. A vidék nem képes semmit sem produkálni, a centralizált főváros tudta és akarata nélkül. — Nem ismerünk olyan vidéki tárlatot, melyen valamire való művész először állította volna ki műremekét.

Azokon csak olyan uraságoktól levetett s már Budapesten «agyon nézett» termékek láthatók s így a vidéki tárlatok csak a fővárosi tárlatok gyenge repriméi, azokon újdonságot nem láthat a közönség.

Pedig ugyan ki merészeli azt állítani, — hogy a vidéken a képzőművészetnek nincsenek hivatott képviselői? Ki meri azt mondani, hogy csak a fővárosban élő művészek alkotnak örökbecsűt? Ha pedig a vidéken is vannak alkotó művészek, miért ne lehetnének a vidékeken is olyan tárlatok, melyeken a műremek először kerülnek bemutatásra?

Mindezeko Iyan fájó kérdések, melyekre a feleletet megadni már csak a jövő hivatott. S reméljük, hogy már a legközelebbi jövőendő meghozza azt a várva-várt s úgy az irodalomra, mint a művészetre hasznos újítást, hogy a vidék felszabadulva a főváros mindent lengűgöző centraliztikus hatása alól, önállóan és talán egészséges irányban tud maradandót alkotni.

**A „DEBRECZEN”
telefonszáma 412.**

Rendkívüli közgyűlés előtt.

Névszerinti szavazások.

Debreczen város törvényhatósági bizottsága még e hónapban rendkívüli közgyűlést tart, amelyen a következő névszerinti szavazásokat fogják megejteni a városi ingatlanok adás-vétele tárgyában:

1. Tarbay József és neje tulajdonát képező Erzsébet-ut 52. számú házastelek vétele, esetleg kisajátítás után megszerzése felett (harmadizben).
2. Özv. Frits Józsefné és társai tulajdonát képező Erzsébet-ut 56. sz. házastelek vétele, esetleg kisajátítás után megszerzése felett (harmadizben).
3. Vida Miklós és neje tulajdonát képező Homok-utca 30. számú házastelek megvétele felett (harmadizben).
4. Özv. Szöke Sándorné tulajdonát képező Nyil-utca 82. számú házastelek megvétele felett (harmadizben).
5. Ungvári Andor tulajdonát képező Erzsébet-ut 36. számú házastelek megvétele felett (harmadizben).
6. Nagy Imre és neje tulajdonát képező Kékes-utca 44-ik sz. házastelek megvétele felett (harmadizben).
7. A néhai Torday Gábor örökösei tulajdonát képező Méliusz-tér 2-ik számú házastelek-ből az utcanyitáshoz szükséges terület megvétele felett (másodizben).
8. Gyöngyösi Sándor és neje tulajdonát képező Baross-utca 1-ső számú házasteleknek vétel, esetleg kisajátítás után megszerzése felett (másodizben).
9. Özv. Eklé Jánosné tulajdonát képező Tímár-utca 17-ik számú házastelek megvétele felett (másodizben).
10. A Kontsek-féle kertészeti telep megvétele felett (másodizben).
11. Saba Sándor és neje tulajdonát képező Hadházi-utca 16. sz. házasteleknek vétel, esetleg kisajátítás után megszerzése felett (első izben).
12. Böszörményi Imre és neje tulajdonát képező Meszena-utca 9. sz. házasteleknek vétel, esetleg kisajátítás után megszerzése felett (első izben).
13. Mánkus Miksa tulajdonát képező Vendég-utca 4. sz. házasteleknek megvétele felett (első izben).
14. Perge-féle ház utáni ondódi föld eladása felett (első izben).

Szintelen riportok.

Különös bók.

Egy előkelő és jól ösmert családi körben mulatság volt és amint mondani szokás, olyan magas fokra hágott a jókedv, hogy a fiatalság táncra kerekedett.

Egy tulbizalmas természetű fiatalember nagyon meleg viselkedést tanusított a táncosnőjével szemben.

A hölgyet azonban enn lehetet olyan könnyűen kedvre deríteni.

A táncos legrégibb ületei, legfőbb valómásai is hatástalanul hullottak a szalón parkettjére a blazirt és határozottan rosszul táncoló hölgyggel szemben.

Amikor egy fordulónál a kisasszony a lassujárás miatt majdnem feldöntötte a táncosát, az pesti bizalmassággal jegyezte meg:

— Nagysád határozottan olyan, mint egy jégsekrény.

A hölgy nagyot nézett — aztán tréfának vélte a dolgot és ezt felelte:

— Mint egy jégsekrény? Talán azért, mert olyan hideg természetű vagyok?

— Nem azért. Hanem mert úgy táncol, mint egy jégsekrény.

A kutyaorr.

Van egy vármegyei szabályrendelet, amely nevezeték ebtartási szabályrendeletnek. Ez a szabályrendelet minden olyan polgárt egy korona jutalomban részesít, — aki kóbor ebet pusztít el.

Egyik bekezdésében aztán nagy bölcsen köteletségévé teszi a kóbor eb pusztítását passzióból végző polgároknak, hogy ha a jutalomra reflektálnak, kötelesek az elpusztított ebek orrait bemutatni.

Ilyen öt orrot kapott a minap a vármegye főszolgabírája 1. 2. 3. 4. 5 vessző alá csatolva, melyek a királyi adóhivatalt is megjárták már, hogy a jutalomdíjak érték kiszolgáltatathatók legyenek.

A koronás kutyaorrok természetesen nincsenek preparálva és így mint vessző alatti mellékletek rettenetes illatot terjesztenek.

Annyi bizonyos, hogy a referens a kutyaorrok aktáját sürgősen fogja elintézni.

A Vilmos-huszárok lóversenye.

Sport verseny Debreczenben.

A császári és királyi II. Vilmos német császár és porosz király nevét viselő 7-ik huszárezred 1911 évi október 29-én déli 1 órakor a debreczeni versenypályán nagyszabású lóversenyt rendez.

A versenybizottság tagjai a következők: Kirsch Frigyes alezredes. Báró Berg Hermann őrnagy. Döry László kapitány. Báró Fiáth László főhadnagy. Gróf Eszterházy Alajos hadnagy.

A verseny programját az alábbiakban közöljük:

I. Torony iránti verseny.

12 óra 45 p. Tiszteletdíj az első négy ló lovasának. 4 éves és idősebb bármely ország-^{H-ji} (saját) lovak számára. Távolság kb 8000 m. Súly 80 kg. 4 évesnek 5 kg engedmény. Telivér 5 kg több. Tét 10 kor.

II. Tiszti szolgálati lovak akadályversenye.

1 óra. Tiszteletdíj az első négy ló lovasának. Távolság kb. 3200 m. Súly 75 kg. 5 éveseknek 3 kg. engedmény. Lovak, melyek 1909., 1910. vagy 1911. évben tiszti-, legénységi akadály- vagy vadászversenyt nyertek, kizárva. Tulajdonos által lovagolva. Tét nélkül.

III. Hölgyek díja. Gátverseny.

1 óra 30 p. Tiszteletdíj az első négy ló lovasának. 3 éves és idősebb lovak számára. Távolság kb. 2400 méter. 3. é. 65 kg, 4. é. 69 kg, 5. é. és idősebbek 71 kg. Belföldi félvér 3 kg engedmény. Lovak, melyek 1910 vagy 1911 évben egy 1000 kor. értékű sikk-, gát- vagy akadályversenyt nyertek, 3 kg, 1000—20000 koronáig 5 kg és azon felül 8 kg több. Tét 20 kor. Fuss vagy fizess.

IV. Alliszték akadályversenye.

2 óra. Tiszteletdíj az első négy ló lovasának. Távolság kb. 3200 m. Századonként 1 allisztékese gy az ezredtörzstől.

V. Ezred tulajdonos-akadályverseny.

2 óra 30 p. Tiszteletdíj a négy első ló lovasának. 4 éves és idősebb lovak számára. Távolság kb. 4800 m. Súly: 4. é. 68 kg. 5. é. és idősebbek 72 kg. Lovak, melyek 1910 vagy 1911 évben egy 1000 kor. értékű gát- vagy akadályversenyt nyertek, 3 kg, 1000—2000 koronáig 5 kg és azon felül 8 kg több. Belföldi félvér 3 kg engedmény. Tét 20 korona. Fuss vagy fizess.

VI. Tiszti szolgálati lovak akadályversenye.

3 óra. Tiszteletdíj a négy első ló lovasának. Távolság kb. 4000 méter. Súly 72 kg. Telivér 5 kg több. Lovak, melyek 1909., 1910. vagy 1911. évben tiszti akadály- vagy vadászversenyt nyertek, 7 kg több. Több ily versenyt nyertje 5 kg több. Lovak, melyek még nem indultak, 3 kg engedmény. Tulajdonos által lovagolva, tét nélkül.

VII. Braganca-akadályverseny.

3 óra 30 p. Tiszteletdíj a négy első ló lovasának. 4 éves és idősebb lovak számára. Távolság kb. 4000 m. Súly 75 kg. 4 évesek 5 kg engedmény. Gát- vagy akadályverseny nyertje az 1910 vagy 1911 évben 3 kg több. Tét 10 kor. Fuss vagy fizess.

VIII. Huszárok akadályversenye.

4 óra. Tiszteletdíj a négy első ló lovasának. Távolság kb 3200 m. Századonként és az ezredtörzstől egy-egy huszár.

Szédelgés kötőgépekkel.

Egy iparszövetkezet ügye.

Két évvel ezelőtt egy Katonai Béla nevű bukkott kereskedőnek eszébe jutott, hogy Székelyudvarhelyen «Első Székely Házipari szövetkezet» című szövetkezetet fog létesíteni. A dolgot nyíltan ültette valahogy, de nem tudott prosperálni.

Ennek folytán működési színterét ide tette át Budapestre.

Itt már a címet is megváltoztatta: A cím ez: «Központi Háziparszövetkezet.»

Serényen munkához látott. Az a'apszabályokban befoglaltatott, hogy a parasztasszonyoknak eszközt adjon téli munka kifejtésére. Kötőgépeket kaptak volna a parasztasszonyok s a munkájuk értékesítésére vállalkozott volna a szövetkezet.

Huszakoronás részjegyeket bocsátott ki. A 20 koronán kívül mindenkinek, aki kötőgépet akart megrendelni, váltót kellett kiállítani 240 koronáról, amely összeget részletekben kellett törleszteni.

Ezenkívül ingyen oktatták volna ki a földmives-^{asszonyokat} a kötőgépek kezelésére.

Megnyerte a vidéki tanítókat s jegyzőket, hogy járjanak kezére. S minthogy a husz koronát sem kellett előre megfizetni, csak két korona beiratási és négy korona tagsági díjat, ennek folytán igen kiterjedt megrendeléseket ért el.

A beiratási és tagsági díjakat magának tartotta. A 240 korona váltóösszegeből kerültek volna ki a provizió-díjak.

Katonai Béla helyiséget bérelt a Kertész-tész-utca 32. szám alatt. Ez azonban csak hónapos szoba volt.

Gépet még eddigelé egyetlen egyet sem szállítottak. Ellenben néhány tanító, aki a parasztasszonyok érdekében jóhiszeműen közbenjárt, feljött Budapestre, de látván a szegényes irodahelyiséget, vagyis a hónapos szobát, megijedtek.

Jelentkeztek a rendőrségen és elmondották a tényállást.

A rendőrség tudomásul vette a dolgot és azt hiszi, hogy itt valami középfa jü gép-szédelgés esete forog fenn. Mára idézték meg Katonai Bétát a rendőrségre. Hogy mivé fejlődik majd ki az ügy, egyelőre nem tudhatjuk.

A PÁLINKA.

Gyilkosság és öngyilkosság a gyermekek előtt.

Rettenetes tragédiát idézett elő megint, — mint már annyiszor — a pálinka. Egy ember lett gyilkosság és öngyilkosság, gyermekek jutottak érvására az öldöklő, a mindent romba döntő szesz hatása alatt.

Az eset Szegeden történt.

Jung Mihály nevű parkettasztalos megkapván fizetését, régi szokásához híven nem a családjához ment a pénzzel, hanem barátival a kocsmába. A kis pénz nem tartott sokáig, hamarosan elfogyott, pedig Jung szeretet volna még inni. Hitelbe azonban nem adott a kocsmáros s erre nagy dühösen eltávozott tehát a kocsmából.

Lakására érve, dühében neki támadt feleségének, és azt kezdte ültgelni. Az asszony sivalkodására felébredtek a szomszédok, akik bementek a Jung lakásába és kiszabadították a részeg ember kezét a feleségtől. Ez csak oiaj volt a tűzre. A részeg ember dühöngeni kezdett és hogy hirtelen nem talált mást, akin haragját kitöltsé, az ágyban fekvő és apuktól reszkető két ártatlan gyermekének rontott neki.

— Takarodjatok ki, haszontalan kenyérguszitók! — kiabált a gyermekekre, majd egyenként kirángatta őket az ágyból és kizavarta a lakásból.

Amikor egyedül maradt, felkutatta a szekrényeket, és az azokban talált, az asszony által megtakarított néhány fillért magához vette és újból a kocsmába ment. Reggelig maradt távol. Teljesen részeg volt, amikor reggel hazakerkezett. Az esti veszekedés újból kezdődött. Felesége azonban nem szólt.

Jung végre is lefeküdt. Ebéd után ébredt fel. A mámor még nem oszlott szét fejében, még részeg volt. Újból kötekedni kezdett. Az volt a baja, hogy nem keltették fel az ebédhez, Szidta az asszonyt, aki sírásra fakadt. Félve húzódt a síró asszony mellé a tizenegy éves Gyuri és a tizenhárom éves Boriska.

— Mást nem tudtok, csak bögni, de majd gondoskodom rólatok, hogy ne keserítsétek az életemet! — ordította és nagy dühösen eltávozott.

A szerencsétlen asszony, amikor már kikapadt a könyve, maga mellé vette két kis gyermekét és megindult férje keresésére. Hét óra lehetett már, amikor a kocsmában ráakadt. — Jung valahonnan pénzt szerzett és azzal folytatta a részegeskedést.

Jungné két kis gyermekét kézen vezetve oda ment férje szalához és hívta haza.

— Mit csavarogsz utánam! — ordította magából kikelve Jung. — Takarodsz azonnal haza kölykeiddel együtt.

Az asszony kiment a kocsmából és ott sétálgatott az előtt. Jó félóra múlva tántorgó léptekkel kijött Jung a kocsmából és hazafelé indult. Felesége a két gyermekkel megindult és néhány perccel hamarabb érkezett lakására.

— Én utánam ne merj többé járkalni! — szólt.

Az asszony az asztalnál ült és újságot olvasott. Férje szavaira nem válaszolt semmit. Ez a részeg ember nagy dühbe hozta. Zsebébe nyúlt, előrántotta revolverét és azzal az asszonyra lőtt.

A golyó az asszony bal hóna alatt halott a testbe és azonnali halált okozott. Jung azután maga ellen fordította a fegyvert és szíven lötte magát. Ő is azonnal meghalt.

A két holttestet a kórház hullaházába szállították a mentőkkel. A két kis gyermeket pedig Plesz Sándor kaptafa készítő vette addig gondozásba, amíg a hatóság végleges elhelyezésükről gondoskodik.

Ma utazik fel Budapestre a debreceni nagyküldöttség.

Deputáció a harmadik egyetmért félezer jelentkezővel.

Nagy napra virradt ma Debreczen városa. Ma utazik fel a debreczeni egyetem érdekében a nagyküldöttség. Előre kiszámíthatatlan jelentőségű lesz ez a nap, az október 26-ika Debreczen városának a történetében. Bátran számíthatjuk ettől a dátumtól városunk új korszakát. A régi Debreczent az új Nagy-Debreczentől egy egész világ fogja elválasztani.

Debreczen fejlődése, haladása korszakalkotó változáson fog keresztül menni a mai napon. Egyetemi város leszünk! A magyarság, az igazi kálvinizmus szíve itt dobog ebben a kálvinista Rómában, amelynek tradícióktól megszentelt falai vannak arra predesztinálva, hogy magukba fogadják a harmadik magyar egyetemet.

A mai nap döntő jelentőségű városunk történetében: felesleges ezt bővebben indokolni Debreczen óriási közgazdasági gőcpont; az egyetem van hivatva arra, hogy második és nemzetibb fővárost csináljon Debreczenből Budapest után. Nem hiú ábránd ez és nem tulzolt lokalpatronizmus. A mi szintiszta fajmagyarságunk, erős nemzeti érzésünk van hivatva arra, hogy lobogó fátylaként utat mutasson a nemzetnek, a magyarnak.

Debreczennek ez a hivatása már volt a múltban, hiszen remélhetjük tehát, hogy lehet a jövőben. A magyar szabadság órvárosát, a kálvinista Rómát, amelynek egyik templomában mondták ki először a teljes önállóságunkat, Magyarországnak a legnagyobb szorongatás, a legnagyobb vész idején volt fővárosát tagadhatatlanul hatalmas és a nemzet életében kimondhatatlan jelentőségű motívumát teszik alkalmassá arra, hogy Budapest után az ország második városa legyen.

Ha megkapjuk az egyetemet, akkor már elértük a célunkat: Debreczenből Nagy-Debreczen leszünk. És hogy megkapjuk, azt ma hozzák a legbiztosabb forrásból tudomásunkra. Ma fogják kijelenteni Debreczen városa nagyküldöttsége előtt, hogy miénk a harmadik egyetem.

Az egyetem kérdését különben már régen eldöntötték. Mi türes-ítagadás, bizony nem csak Debreczenért kapjuk meg a harmadik egyetemet: azt nem kell hinnünk. Sokkal nagyobb jelentőségű tényezők szólnak bele a dolgok folyásába és döntenek a mi javunkra ezt a kérdést.

A debreczeni nagyküldöttség szervezésének aktáit a tegnapi nappal lezárták a városházán. Az érdeklődés nálunk ép úgy, mint az érdekeltszomszédos vármegyék és városok törvényhatóságaiiban óriási mértékben nyilvánított meg. A küldöttségbe való részvételre nem kevesebb, mint 500 ember jelentkezett s ez a hatalmas deputáció fogja meghallani az első jelentős szót a debreczeni egyetem ügyében.

Még ma délelőtt távirati és levéli uton érkeztek a vidékről jelentkezések, melyek szerint igens zámosan csatlakoznak a Debreczenből induló küldöttséghez.

A külön vonat ma reggel hét óra 20 perckor indul el Debreczenből s több helyen megállván, felveszi az érdekelts városok küldötteit. A külön vonat déli 12 óra 14 perckor ér a fővá-

rosba. A nyugati pályaudvarról a küldöttek a képviselőházhoz vonulnak, melynek kupolatermében fogadja Zichy János gróf kultuszminister és Héderváry Károly gróf miniszterelnök a monstreküldöttséget.

A fogadás után Budapestén diszebed lesz, melyen a politikai élet számos kitünősége is részt vesz. Debreczenbe a küldöttség tagjai részint a ma esti személyvonattal, részint az éjjeli gyorsvonattal térnek vissza.

Forman nátha ellen

Hatása meglepő! Szilencz ára 40 fillér

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR:

Pénteken: *Millió, bohózat.*

Szombaton: *Hoffmann meséi, operett.*

Vasárnap délután: *Ezred apja, énekes bohózat.*

Vasárnap este: *Artatlan Zsuzsi, operett.*

Előkészületre kitűzettek: *«Édes bűn», színmű. «Késérű mézeshetek», bohózat. «Nagyapó», népszínmű.*

Ma, október 26-án csütörtökön:

BILINCSEK.

Dráma 4 felvonásban. Irta: Reichenbach Herman. Fordította: Doktor János. Rendező: Thury Elemér.

SZEMÉLYEK

Lehmann Sender Abraham: Kemény Lajos. — Lea, felesége: Guthy Sári. — Simon, fia: Thury Elemér. — Ráhel: Papp Etel. — Salamon: Ligeti Lajos. — Rábi: Fekete Béla. — Wolf Uriás: Fekete Béla. — Von Hartmann, ezredes: Székely Gyula. — Von Taun, őrnagy: Szilágyi Ernő. — Sadeck gróf, főhadnagy: Bérczy Ernő. — Löwenstein gróf, főhadnagy: Kelemen Pál. — Von Frantzen, hadnagy: Békessy Antal. — Knochen, városi tanácsos: Deéssy Alfréd. — Pantler, gyógyszerész: Perényi József.

Bilincsek. Reichenbach Herman kiváló sikert aratott drámája a «Bilincsek» ma este kerül színre harmadszor C) bérletben.

Hoffmann meséi. Az operett irodalom remeke a «Hoffmann meséi» operettet tüzte ki Zilahy igazgató szombatára másorára. A «Hoffmann meséi» klasszikus gyönyörű muzsikája kiválóan szép és élvezetes előadásnak ígérkezik, amennyiben az énekes személyzet legkitünőbbjei játszanak kisebb-nagyobb szerepeket. — Zilahyné S. Vilma, Borbély Lili, Csanády Irma, Tordai Erzs, Solti Ernő, Székely Gyula, Falussy Kassay, és Ligeti kezeiben vannak a vezető szerepek. Az előadás iránt kiválóan nagy érdeklődés mutatkozik.

Artatlan Zsuzsi. Vasárnap este ismét az «Artatlan Zsuzsi» kerül színre. A sláger operettnek az estjét érdekessé teszi, hogy a címszerepet ezúttal Borbély Lili fogja kreálni. — Ugyancsak ez estén a Moulen rougeban Máthé Gyula a kiváló táncművész betét gyanánt Jonson imitációját fogja bemutatni. A híres néger táncot Máthé bámulatos ügyességgel imitálja.

UJDONSÁGOK

A „Debreczen” szerkesztősége és kiadóhivatala Barabos-u. 7. sz. a Telefon 412.

— **A király egészsége.** A reggeli lapok közlik, hogy a király gyöngékedik. Eésből erre vonatkozólag azt táviratozzák nekünk, hogy a király az éjjelt teljesen jól töltötte. Egész éjjel szakadatlanul aludt. Ma szokása szerint reggel öt órakor kelt fel, igen jó étvágygyal reggelizett és nyolc órakor már katonai méltóságok jelentéseit fogadta. Az uralkodó igen jókedvű.

— **A Stencinger-ház lebontása.** Debreczen egyik legrégebb épülete a jövő hónapban eltűnik a föld színéről. A sok viszályra okot adó Stencinger-házat végre lerombolják. A lebontásra a tanács pályázatot hirdetett, melynek határideje ma járt le. Vargha Elemér dr. tanácsnok elnöke alatt ma bontották fel az egyetlen ajánlatot, amelyet a ház lebontására Venyige Ferenc vállalkozó adott be. E szerint Venyige a leglákért és tömélékért fizet a városnak 1055 koronát. A házépítéskor e célra 1000 koronát etétet deponált. A tanács az ajánlat felett legközelebb dönt. A ház lebontása november 5-én kezdődik meg, úgy, hogy december hó 1-ére már szabad teregetnek kell a Stencinger-ház helyén lenni.

— **Novemberi esküdtbírák.** A jövő hónapban kezdik meg a novemberi esküdtbírák ciklust, amelyen az elmúlt negyedév büneseteit fogja tárgyalni a debreczeni esküdtbírák. A polgárbírák kisorsolása e hó 28-án lesz a törvényszéken a szokásos hivatalos formák között.

— **A «Nap» kolportage-joga.** A «Nap»-nak, mint értesülünk visszaadták a kolportage-jogot egyelőre egy hónapra. A mai naptól kezdve az utcán újra árusítani fogják az utcákon is.

— **Kibukott a robogó vonatból.** Végzetes szerencsétlenség történt tegnap Apafája és Püspökladány állomások között. Pongrácz Pál karcagi kéményseprő iparos Debreczenbe utazott s felült a Püspökladány felé menő személyvonatra. A vonat alig hagyta el Apafája-állomást, rémes visongások hallatszottak egy harmadosztályú kocsiából. Pár perc múlva pedig megrántotta valaki a vészféket és a vonat megállott. A kalauz érdeklődni kezdett a vonat megállításának oka felől, s megtudta, hogy Pongrácz Pál karcagi iparos kibukott a kupéból. A vonat kalauza több utassal azonnal Pongrácz felkutatására ment. Meg is találták az inek mentén levő árokban ésszetört tagokkal. A megsérült iparost fellették ismét a vonatra s beszállították a debreceni kórházba. Pongrácz állapota igen súlyos, de nem veszélyes.

— **Panaszsból vádlott.** — Néhány hét előtt Fábrián Gábor debreceni gazda kiment a sámsoni határban lévő földjére lábas jó szágait legeltetni. Fábrián Gábor földje Szabó Miklós mezőrendőre mellett van s a lovak tilosban legeltek. Fábrián Szabó mezőrendő megakartá zálogolni, de ez brutálisan rátámadt, sőt még melbe is vágta a hatóság emberét. Szabó se hagyta magát s végig vágott Fábrián Gáboron. Erre Fábrián elszaladt egy debreczeni fiskálshoz s feljelentette a mezőört becsületsértés és könnyű testi sértes miatt. — Soltész Endre kir. járásbíró tárgyalta az ügyet s a tárgyaláson kiderült, — hogy a panaszos feljelentése alaptalan, itt tulajdonképpen nem Fábrián a sértett, hanem a mezőört, aki, hatósági közeg lévén, hivatalból üldözendő büncselekmény fogrog fenn. A járásbíró nem hozott ítéletet az ügyben, hanem az iratokat áttette a debreczeni kir. ügyészséghez, mely a vizsgálatot elrendelte Fábrián ellen. Így lett a panaszosból vádlott s bizonyára most már egész másképpen fogják a kis mezei esetet elbírálni.

— **Őszi táncanfolyam.** A polgári ifjak táncanfolyama e héten megnyílt. Tisztelettel: Schaf János táncanító.

— **Ingyenes tanfolyam nők számára.** Az I. számú gazdasági népiskola folyó évi október hó 30-tól december hó 1-ig terjedő tanfolyamot rendez a fehérneműek, női és gyermekruhák szabásáról és varrásának tanítása céljából. — Felvételre bárki jelentkezhet az iskola igazgatóságánál, Mikepércsi-ut 10. szám alatt. A tanfolyam teljesen díjmentes.

Az edelényi hármast rablógyilkosság.

A főtárgyalás harmadik napja

A Czeisler-család gyilkosa, ifjabb Regula Ede bünpörében a miskolci esküdtbíró, a mint előrelátható, csak péntek éjjel, vagy szombaton hozhat ítéletet. Ma, a tárgyalás második napján, tanukat hallgatnak ki és bőven marad még tanu holnapra is a már beidézettek közül, ezenfelül a védelem valószínűleg új tanukra is fog hivatkozni.

A tárgyalás azzal indult meg, hogy a Czeislerék ügyvédje dr. Kőszegi Armand és dr. Lengyel Zoltán védő közt a nyomozás kérdésében kisebb összetűzés volt, majd mindketten előterjesztéseket tettek. A védő e szavakkal fejezte be előterjesztését.

— Én vállalom az igazság kiderítésének minden munkáját, mindenkiel szemben. Méltóztassék ebből a hümpérből minden felesleges momentumot kikapcsolni. Én mindent igazolni fogok, ami a vád tehetetlenségére és mulasztásaira vonatkozik.

Bulyovszky ügyész erélyesen tiltakozik a vád ellen intézett támadások ellen és tiltakozik az ellen, hogy a teremben előre hangulatot csináljanak.

Geöcse elnök: Itt egy nem közönséges ügy tárgyalásáról van szó, melyben mindnyájunknak az igazság kiderítése a célja. Ilyen személyes elű kontroverziák vagy a védelemnek, vagy a vádnak folynak javára való, de az igazságot feltétlenül elhomályosítják. Kérde a sértett fél képviselőjétől, hogy miért ette meg most a kijelentéseit. Nem tartom megengedhetőnek, folytatja az elnök, hogy ilyen kérdéseknek a felszínrehozásával és fejtegetésével a tárgyalás nyugodt menete és az igazság kutatásának munkája zavartassék.

A törvényszék ezután a Regula ruhájára vonatkozó indítvány felett határozathozatalra vonul vissza.

Az első tanu Daróczy Endre járási csendőrmester volt, aki a már elfogott Regulával az első jegyzőkönyvet felvette. Az őrmester elmondotta Regula vallomásának történetét.

Az első szembesítés.

Az elnök: Mit szól, Regula, ehhez a vallomáshoz?

Regula: Az őrmester sok valótlanságot mond.

Szembesítették az őrmestert a vádossal, aki azt állította, hogy vallomását csak azért tette, mert a csendőrök éheztek, szomjaztatták és harminchat órén át állatták, vagyis nem engedték leülni.

Daróczy őrmester tagadja, hogy kintozta volna Regulát és hangsúlyozza, hogy mindig különös gondot fordított arra, hogy egy-két esküdt a község részéről jelen legyen a vallomásoknál. Elmondott részleteket Regula multjából, amely lopásokkal, verekedésekkel gazdag.

Lengyel Zoltán több kérdést intézett az őrmesterhez, hogy kivége helöle a jegyzőkönyvfelvétel részleteit. Többek között megkérdezte, hogy az ellentétes vallomásokról szóló jegyzőkönyvek miért nem kerültek be a vizsgálóbíróhoz.

Daróczy: Nem tartoztak a dologra, a vádlott visszavonta őket.

Lengyel Zoltán: Ön mindig azt veszi be a jegyzőkönyvbe, a mi önnek tetszik.

Daróczy: Ha minden belevettem volna, — egész kis könyv lett volna.

A védő kérdéseire ezután Kovács Antal tántársi mivoltáról ad felvilágosítást az őrmester.

Ezután orvosi látteleket olvasott fel Lengyel.

Ezzel az őrmester kihallgatása véget ért és az elnök déli szünetet rendelt el.

**Mindenféle
Nyomtatványokat
olcsón készít
HOROVITZ ZSIGMOND
könyvnyomdája
Darabos-utca 7. sz. a.**

A hajduböszörményi rablógyilkos merénylet

A nyomozás újabb eredményei

Rövidesen új fordulat várható a hajduböszörményi véres éjszaka borzalmainak a felderítésében. Csak látszat az, hogy a nyomozás nem halad előre. A baj csupán az, hogy rengeteg apró körülményre kell a vizsgálatnak kiterjeszkedni, amelyeket rengeteg fáradtsággal lehet ledolgozni.

Legújában a csendőrség letartóztatta Angyalék régi szakácsnőjét, Deutsch Pepit, akit a gyilkosság után láttak, hogy Köstenbaum Béla helybeli ékszerésznél arany fülbevalót vett. A szakácsnő azt vallotta, hogy gazdája Wertheim-szekerényéből, mióta ott szolgált, sokszor lopott pénzt.

Beismerte továbbá, hogy amikor a betörők Angyal Sámuelt leütötték és fiát lelőtték, Angyal Sámuelné az égbe rejtőzött, hol eszméletét veszítette.

A rablók távozása után tehetetlenül fekvő asszonyának zsebéből hetven koronát lopott. A csendőrség ezt a pénzt Angyalék konyhájában egy a falon függő reklámkép alatt meg is találták, míg a szakácsné által vásárolt ékszereket ugyancsak Angyaléknál a félreeső helyen lették meg.

A csendőrség véleménye szerint kétségtelen, hogy a szakácsné a tettesekkel összejárt.

Angyal Sámuel és fia állapota erősen javul.

Ingyatlanok forgalma.

Czegledi András veszi a debreczeni 5452. sz. jtkvben foglalt Vörösmarty-utca 14. sz. házból új. Weillinger Károlyt illető egykettő részét 3000 koronáért.

Boruzs József és neje Takács Etelka veszik a debreczeni 6002. sz. jtkvben foglalt 272 négyszögöl Tégláskerti szőlőt Gyornak Sándor és nejétől 1000 koronáért.

Özv. Nagy Józsefné Szabó Mária veszi a debreczeni 2096. sz. jtkvben foglalt Garai-utca 21. számú házat Kocsán Andrástól 12.000 koronáért.

Özv. Nagy Jánosné Kona Eszter veszi a debreczeni 200 sz. jtkvben foglalt 300 négyszögöl Tócskerti szőlőt Bana Mihályné Kis Juliannától 7000 koronáért.

Ifj. Bagdi Károly és neje, Kovács Zsuzsanna veszik a debreczeni 8397. sz. jtkvben foglalt 100 négyszögöl tócskerti szőlőt Lukács Pál és neje, Tóth Juliannától 8000 koronáért.

Antal Mihály és neje, Balogh Róza veszik a pusztapaci 12. sz. jtkvben foglalt ingatlan kasszaló földet Fehér István és neje, Mezei Rózától 30.000 koronáért.

Dávidházy Kálmán könyvkötészeti és dobozgyár r.-t. veszi a debreczeni 4178. sz. jtkvben foglalt Fűvészker-utca 9. sz. házat Forrai Ernőtől 85.000 koronáért.

Özv. Galgóczi Istvánné Szuhányi Ilona veszi a debreczeni 2227. sz. jtkvben foglalt Csokonai-utca 16. sz. házat Schneider Leopold és neje, Rut Mariától 26000 koronáért.

Dénes Miklós és társai veszik a debreczeni 498. sz. jtkvben foglalt Arpad-tér 13. sz. házat Kovács Lajostól 16.8000 koronáért.

Kupfer Jenő és neje, Kaufman Róza veszi a debreczeni 6335. sz. jtkvben foglalt Zsák-utca 14. sz. házat Fohn Ede és nejétől 7000 koronáért.

Greskó György és neje veszik a debreczeni 6399. sz. jtkvben foglalt Bethlen-utca 76. sz. házat Fekete Antal és neje, Siteri Lidiától 19.000 koronáért.

Szabó Bálint és neje Kuskér Eszter veszik a debreczeni 5674. sz. jtkvben foglalt 200 négyszögöl Csapókerti szőlőtől az özv. Fülöp Bálintné Kis Julianna s Kis Zsuzsannától illető négyhatod részt 166 kor. 65 fillérért.

Rácz József és Rácz Lajos veszik a debreczeni 3760. sz. jtkvben foglalt 291 négyszögöl Vargakerti szőlőt Kovács Béláné Szendrei Juliannától 18.000 koronáért.

Gater Gyula veszi a debreczeni 1027. sz. jtkvben foglalt 200 négyszögölnyi földet Balogh János és neje Szabó Juliannától 1500 koronáért.

Csóka Pál veszi a debreczeni 898 sz. jtkvben foglalt 537 négyszögöl ujosztású földet Dankó Esztertől 1200 koronáért.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonátözsde.

— Déli zérlet. —

Október 24.

Az árak 50 kilogrammonként

buza okt.	11'92—12'85.
buza apr.	12'13—12'06.
rozs okt.	10'78—10'66
zab május.	—
zab okt.	9'40—9'—
Tengeri szept. 1911	—
Tengeri máj. 1912.	8'69—8'60.

Értéktözsde. Magyar hitelrészvény 332'75
Osztrák hitelrészvény 636'75.

o Főmunkatárs o
VOITH GYÖRGY.

A valódi híres 500 éves
POZSONYI SEEHOFER
NÖVÉNY-BALZSAM

elismerett legjobb és legrégebb háziszser. Kitünő mindama bajok ellen, melyek rossz emésztés vagy eldugulás folytán állottak elő, u. m. emésztési zavarok májba, bélrenyheség, kólika, agyvérzéségység, aranyér

VÉDJEJY

SCHUTZ-MARKE

s hasonló bántalmak ellen. E kizárólag növényi alkatrészekből készült szer hatása kifogástalan és a testre jótékony, enyhe, miért is még a leggyengébb természetűek is megfontolás nélkül eredményesen használhatják. Számtalan elismerő levél bizonyítja a **Pozsonyi Seehofer Növény-Balzsam** jóságát, melynek valódiságát a kék csomagolás és az itt látható vörösrák védjegy bizonyítja. Ügyeljünk a „Földes” aláírásra. Mindenütt kapható, ahol nincs raktáron ajánlatos, hogy közvetlenül rendeljük a

FÖLDES LÁSZLÓ VÖRÖSRÁK GYÓGYTARÁBÓL, POZSONY, MIHÁLY-UTCA 10.

1 üv. 70 fill. 8 üv. postán utánvétellel K 640 bérmentve.

HALLÓ!

Ingyen nyakkendő!

Angol férfi öltönyt, telöltöt vagy télikabátot rendelhet izléses kivitelben **készen és mérték után két osztályban**

25 30 | 40 50 koronáért.

Nagy választék gyapjukelmékben.

Ne mulassza el saját érdekében felkeresni ezen jó hírnévnek örvendő czéget

Fettmann Sándor

Budapesti férfi szabó kész térfi-, fiu- és gyermekruha áruháza **DEBRECEN Sas-utca 4.** Kölcsönös Segélyző palota.

Minden vevő ugy a kész ruhához mint a rendelés után készült ruhákhoz **ingyen** kap egy divatos nyakkendőt.

Ducika krém, páratlan hatású arcz-szépítő szer. Ára 1 kor.
Ducika szappan ára 70 fillér, **Ducika puder,** három színben ára 1 korona.

Indiai fogcsepp, a legmakacsabb fogfájást is megszünteti. Ára 70 fillér.

Tyukszemirtó, 2—3 nap alatt minden bőrkeményedést megszüntet. Ára 70 fillér.

A fentiek csakis a

Balás Ödön utóda

HARSÁNYI LAJOS

„Reménységhez” címzett gyógyszer-tárában Debreczen, Csapó-utca 18. sz. a. kaphatók.

Özv. Dankó Béláné és Társa temetkezési vállalkozók.

Telefon szám nappal 322. (Kossuth-u 15.) — Éjjel 66. sz. (Péterfia-u. 70)

Szives tudomásul! Tisztelt üzletfeleink és a n. é. közönség szives tudomására hozzuk, hogy temetkezési intézetünket a mai kornak megfelelően tetemesen megnagyobbítottuk új gyászkocsikkal, díszletekkel szereltük fel. Teljes szobabehuzásokat új szabadalmazott készülékünkkel (esetről-esetre tertőtlenítve) teljesen szegkek nélkül végezzük.

Temetéseket, hullaszállításokat (Crematoriumba is) személyes felügyelet és közreműködés mellett végzünk. **Elvünk a tisztességes versenyt.** A gyászos házaknál kegyeletisértően nem tolakodunk. Csakis személyes meghívásra jelenkezünk temetések felvétele végett.

Tisztelettel

özv. Dankó Béláné és Társa temetkezési vállalkozók.

Világhírű

SULEIMAN

Gummisarok

a koronajeggyel.

Főraktár Ausztria-Magyarország részére:
Hermann Hirsch-cég Wien VII/3.

Minden a szakmába vágó jobb kereskedésekben kapható.

Mért

Ne fogadjunk el
Má-à-ást!!!

csak Óriás

FEDÁK

Cipőcrém-et?

Mert

szépfényt ad

Mert

Elegáns tőle a lábbeli

Mert

puhán tartja

Mert

Nem rongálja

Mert

Vizhatlanná teszi

a bőrt

Mert

a legkényesebb izlést kielégíti és

Mert egy

Óriás Fedák

cipőcrém, mely 4-szer annyit tartalmaz,

mint egy más doboz

30 fillér-ért

ebben a drága világban az egyedüli

olcsóság

